

30.04.2018

რეცენზია კლინიკური პრაქტიკის გზამკვლევზე

„ინსულტი - მწვავე ინსულტისა და გარდამავალი იშემიური შეტევის დიაგნოსტიკა და სანციის მართვაზე“

გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ მწვავე ინსულტის მართვის განახლებული გზამკვლევის მიღება და რაც მთავარია, მისი ქვეყნის მასშტაბით იმპლემენტაცია, საქართველოს ჯანდაცვის სისტემის უმნიშვნელოვანეს ამოცანას წარმოადგენს, რამეთუ ევროპული ინტეგრაციის გზაზე შემდგარი ქვეყნისათვის ინსულტის თანამედროვე მენეჯმენტი კვლავ აქილევსის ქუსლად რჩება. ამ ფაქტის ისიც დადასტურებდადგამოდგება, რომ მოუხედავად იმისა, რომ საქართველოში ინსულტის სიხშირე (აკაკი შანიძის და გიორგი ახვლედიანის ქვეყანაში უპირაჩი ისეთ ბარბარიზმებს, როგორც არის „ინცინდენტობა“, „პრევალენტობა“, თავი ავარიდოთ) საერთო ევროპული მაჩვენებლის ფარგლებშია, სიკვდილობის მაჩვენებელი გამოქვეყნებულ მონაცემებს შორის ერთერთი ყველაზე მაღალია, რაც უპირობოდ ჯანდაცვის სისტემის არაეფექტური ფუნქციონირებით უნდა აიხსნას.

კლინიკური პრაქტიკის ეროვნული რეკომენდაციების შემუშავებისთვის შესრულებულია ძალიან სკრუპულოზური, ვრცელი და ყოვლისმომცველი სამუშაო, რაც უდავოდ მაღალ შეფასებას იმსახურებს. ეროვნული რეკომენდაციები ეყრდნობა უახლეს საერთაშორისო რეკომენდაციებს და მეცნიერულ მტკიცებულებებს, მასში თავმოყრილია მსოფლიოში ჩატარებული სარწმუნო კვლევების შედეგები. რეცენზირებული გზამკვლევის სტრუქტურა შესაბამისობაშია კლინიკური პრაქტიკის რეკომენდაციების ზოგად სტრუქტურასთან და მოიცავს ამ ფორმით განსაზღვრულ აუცილებელ თავებს. იგი კარგად არის ილუსტრირებული

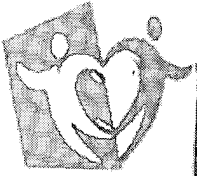
სქემებით და ცხრილებით რაც აადვილებს მის აღქმას. აღნიშნულიდან გამომდინარე, გზამკვლევი მნიშვნელოვან დახმარებას გაუწევს ნევროლოგებს ინსულტის სწორი მართვის საკითხებში და საქართველოში ინსულტის ცენტრების ქსელის შექმნის ქვაკუთხედ ინტელექტუალურ დოკუმენტად უნდა განიხილებოდეს.

რეცენზირებული გზამკვლევი მისი ამომწურავი შინაარსის გათვალისწინებით, უდავოდ მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა შეფასდეს; ამასთანავე სასურველია, რომ კლინიკური რეკომენდაციების გადახედვის ვადა არ აღემატებოდეს დამტკიცებიდან 4 წელიწადს, ვინაიდან მედიცინის და ტექნოლოგიების სწრაფი განვითარების პირობებში, ეს ხელს შეუწყობს ახალი მიღწევების დროულ დანერგვას.

ნევროლოგთა კავშირის მმართველი საბჭოს თავმჯდომარე,
სახელმწიფო სამედიცინო უნივერსიტეტის
და ს ხეჩინაშვილის სახელობის საუნივერსიტეტო
კლინიკის ნევროლოგიის დეპარტამენტის
ხელმძღვანელი, პროფესორი

მარინა ჯანელიძე

მ. ჯანელიძე

საქართველოს გულ-სისხლძარღვოვანი და კარდიოვასკულარული პათოლოგიის ასოციაცია

GEORGIAN ASSOCIATION FOR CARDIOVASCULAR DISEASES PREVENTION AND REHABILITATION

N _____

10.05.2018

რეცენზია

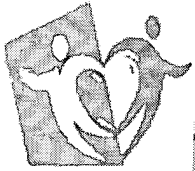
გაიდლაინზე

მწვავე ინსულტისა და გარდამავალი იშემიური შეტევის დიაგნოსტიკა და სანყისი მართვა

გულსისხლძარღვთა დაავადებები და მასთან დაკავშირებული ავადობა, ინვალიდობა და სიკვდილობა NI პრობლემაა მთელ მსოფლიოში და, რა თქმა უნდა, ჩვენს ქვეყანაშიც. გულსისხლძარღვთა დაავადებებს შორის ინსულტი ერთერთი ლიდერია. ის ჯანმრთელობის ერთ-ერთი წამყვანი პრობლემაა საქართველოში და მალაღობითა და სიკვდილობით ხასიათდება. ჯანმრთელობის მსოფლიო ორგანიზაციის მონაცემებით საქართველო, 192 წევრ-ქვეყანას შორის, ინსულტით სიკვდილობის მაჩვენებლის (წელიწადში 198 სიკვდილის შემთხვევა 100000 მოსახლეზე) და უნარშემღუდულობით კორეგირებადი სიცოცხლის წლების (DALYs) (1552 წლის დაანაკარგი 100000 მოსახლეზე) მიხედვით პირველ ათეულში ხვდება (ჯანმო 2002). ეს ფაქტი ჯანდაცვის სისტემაში არსებულ ხარვეზებთან უნდა იყოს დაკავშირებული - ინსულტიანი პაციენტების, განსაკუთრებით დაავადების სანყისი. მწვავე სტაღიაში, მართვა ბევრ შემთხვევაში არადექვატურია, არ შეესაბამება თანამედროვე მტკიცებით მედიცინაზე დაყრდნობულ მოთხოვნებს. აქედან გამომდინარე, მწვავე ინსულტისა და გარდამავალი იშემიური შეტევის დიაგნოსტიკისა და სანყისი მართვის შესახებ კლინიკური პრაქტიკის ეროვნული რეკომენდაციების შემუშავებას ცალსახად უდიდესი მნიშვნელობა აქვს.

სარეცენზიოდ წარმოდგენილი ვარიანტი შემუშავებულია მსოფლიოში ერთერთი ყველაზე ავტორიტეტული-დიდი ბრიტანეთის ჯანმრთელობისა და კლინიკური დახელოვნების ნაციონალური ინსტიტუტის (NICE)-გაიდლაინის "ინსულტისა და გარდამავალი იშემიური შეტევის დიაგნოსტიკა და მართვა" [ივლისი 2008] საფუძველზე და სრულ შესაბამისობაშია კლინიკური პრაქტიკის ნაციონალური რეკომენდაციებისა და დაავადებათა მართვის სახელმწიფო სტანდარტების შემუშავების, შეფასებისა და დანერგვის ეროვნული საბჭოს მიერ დადგენილ მოთხოვნებთან (საბჭოს დებულება მუხლი 4, პუნქტი 14). გაიდლაინში განხილულია ყველა აუცილებელი საკითხი მწვავე ინსულტისა და გარდამავალი იშემიური შეტევის ეპიდემიოლოგიის, დიაგნოსტიკისა და მართვის შესახებ. ვფიქრობ ძალზე მნიშვნელოვანია, რომ გაიდლაინში დაავადების დიაგნოსტიკისა და მართვის ალგორითმებთან ერთად ყურადღებაა გამახვილებული თითოეული მათგანის ხარჯთაღიწურებაზე. ხაზი უნდა გაესვას იმასაც, რომ განუვლია ვრცელი სამუშაო და გაიდლაინის შემუშავებაში მონაწილეობა აქვთ მიღებული დარგის აღიარებულ ექსპერტებს.

დასკვნა: წარმოდგენილი გაიდლაინი ეყრდნობა თანამედროვე საერთაშორისო რეკომენდაციებს და მისი დროული მიღება ძალზე აქტუალურია. იგი მნიშვნელოვან

N _____

10.05.2018

საქართველოს გულ-სისხლძარღვოვანი დაავადებების პრევენციისა და რეაბილიტაციის ასოციაცია

GEORGIAN ASSOCIATION FOR CARDIOVASCULAR DISEASES PREVENTION AND REHABILITATION

დახმარებას გაუწევს არა მარტო ნევროლოგებს, არამედ პირველადი და გადაუდებელი დახმარების მიმწოდებლებსაც (ოჯახის ექიმები და სასწრაფო დახმარების ექიმები..).

საქართველოს გულსისხლძარღვთა დაავადებების

პრევენციისა და რეაბილიტაციის ასოციაციის პრეზიდენტი: *[Handwritten Signature]* ბ. კლიძიაშვილი

